

Maatilan varautumisasiat kiinnostivat Isossakyrössä

15.4.2025

Yleinen kansainvälinen ja lähialueiden turvallisuustilanne on muuttunut viimeisen parin vuoden aikana. Myös ilmastonmuutos luo haasteita maa- ja metsätaloudelle. Isonkyrön Valtaalassa Ylipään nuorisoseuralla 13.3.2025 järjestetty Maatilojen varautumisinfo kiinnosti noin 40 osallistujaa.

Aktiivinen markkinointi sekä kahvi- ja ruokatarjoilut tukivat tapahtuman onnistumista. MTK Isokyrö tarjosi lounaan, jossa myös kasvisruokailijat muistettiin, ja LähiTapiola tarjosi tilaisuuden kahvit.

Tilaisuus oli suunnattu erityisesti niille, jotka eivät ole varattuina Puolustusvoimien reservissä, tai eivät pääse maanpuolustuskursseille tai jotka eivät kuulu aseellisesta palveluksesta vapautettujen joukkoon esimerkiksi työnantajan esityksestä.

Ruokahuolto turvattava

Etelä-Pohjanmaa on Suomessa keskeinen ruoantuotantoalue ja tämän takia huoltovarmuuden, ruokaketjun ja eläinten hyvinvoinnin turvaaminen edellyttää maatilojen häiriötöntä toimintaa. Tiedonvälitys on yksi keino varautumisessa. Kriisitilanteessa on helpompi toimia, kun asioita on ajateltu ja varautumista tehty jo etukäteen.

Tilaisuuden järjestivät MTK Isokyrö, Luonnonvarakeskuksen ARMAS-hanke sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulun TULIMYRSKY-hanke. Tapahtumassa alustuksia pitivät Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Puolustusvoimat / Pohjanmaan aluetoimisto, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen palo- ja pelastustoimi, Isonkyrön kunta, MTK, LähiTapiola, Etelä-Pohjanmaan energiatoimisto (Thermopolis Oy), Hyppösen tila,

Luonnonvarakeskus ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK).

ARMAS-hankkeen Merja Högnäsbacka (Luke) avasi tilaisuuden (kuva: Lotta Haapala, 2025).

Henkilövaraukset arkipäivää

Poriin prikaatiin kuuluva Pohjanmaan aluetoimisto hoitaa asevelvollisuus- ja reserviläisasioita. Everstiluutnantti Pasi Heinua ja kapteeni Matti Kujala kertoivat Puolustusvoimien järjestelmistä.

Jotta ruokajärjestelmä toimii mahdollisissa poikkeusoloissa, maatilat ja elintarviketeollisuus voivat varata työntekijöitään ruokahuollon tehtäviin niin sanotussa VAP-järjestelyssä. Lähtökohtaisesti varaukset koskevat vähintään 35-vuotiaita. Siviilitehtäviin varatut voivat saada reservin ylennyksiä. VAP-järjestelyä pyytäessä ei yrityksen tarvitse tietää onko henkilö suorittanut esimerkiksi ase- vai siviilipalveluksen, vaan järjestely ohjautuu tehtäväksi oikealle organisaatiolle.

Evl Pasi Heinua ja kapt. Matti Kujala, Puolustusvoimien Pohjanmaan aluetoimistolta antoivat turvallisuuspoliittisen tilannekuvan ja kertoivat VAP-järjestelystä (kuva: Lotta Haapala, 2025).

Tilaisuudessa mukana ollut valmiuspäällikkö ja pelastusjohtaja evp Jaakko Pukkisella on vuosikymmenten kokemus varautumisasioista. Jaakko Pukkinen korosti ELY-keskusten tehtäviä varautumisessa. Alkutuotanto, tiestö, polttonesteiden säännöstely ja kuljetusten turvaaminen kuuluvat kokonaisuuteen.

Poikkeusoloissa valmiuslain säädökset ovat tiukat. Maatilojen osalta lainsäädäntö tuntee muun muassa turpeen ja puutavaran luovutusvelvollisuuden. Energiantuotanto on hallittava mahdollisissa poikkeusoloissa.

Kohti Etelä-Ruotsin ilmastoa ja maastopaloriskiä näillä lakeuksilla

Ilmatieteen laitoksen ennusteissa jo 25 vuoden päästä Etelä-Pohjanmaan ilmasto muistuttaisi Etelä-Ruotsin ilmastoa. Kasvukauden lämpösumma olisi tasolla 1400 – 1500 yksikköä ja jopa 38 asteen helteet olisivat mahdollisia. Muuttuvat ilmasto-olot luovat haasteita maa- ja metsätaloudelle. Muun muassa tulva-, maastopalo- ja myrskytuhoriskit kasvavat.

MMT Henrik Lindberg toi tilaisuudessa esille Pohjanmaan maakuntien maastopaloriskiä. Rannikko on normaalia kuivempaa ja palot leviävät herkästi tuulten mukana. Lisäksi ojitetut suot ovat haasteena, koska kuiva turve on paloherkkää.

Kyberturvaa maatiloille

Maatilojen kyberturvallisuus perustuu samoihin asioihin, kuin kaikki tietoturva. Verkon suojaaminen, hyvät ja turvalliset salasanat ja tiedon suojassa pitäminen ovat tärkeitä. Etukäteen tulee miettiä, kuinka esimerkiksi automatisoitu eläintenruokinta toimii sähkökatkoksien aikana ja kyseiset järjestelmät on muistettava suojata ulkoapäin tulevilta hyökkäyksiltä. Varmuuskopioita on hyvä olla useampi ja tallentaa ne muutamalle erilaiselle alustalle. Projektipäällikkö Matti Saari SEAMKista ja kehityspäällikkö Eero Järvenpää LähiTapiolasta korostivat kyberturvallisuuden merkitystä nykyaikaisilla maatiloilla.

EU osarahoittaa Luonnonvarakeskuksen ARMAS-hanketta ja SEAMKin TULIMYRSKY-hanketta EU:n maaseuturahaston ja ELY-keskusten kanssa.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana TULIMYRSKY- ja ARMAS-hankkeiden toimintaa.

Tapahtumasivut ja ohjelma: www.ilmastoviisas.fi**Risto Lauhanen**
SEAMK

Lotta Haapala
SEAMK

Teija Koivuniemi
SEAMK

Merja Högnäsbacka
Luonnonvarakeskus (Luke)

Kirjoittajista Lauhanen toimii SEAMKissa Tulimyrsky-hankkeen projektipäällikkönä ja Haapala ja Koivuniemi asiantuntijoina. Högnäsbacka työskentelee Lukessa mm. ARMAS-hankkeessa.